

Lounais-Suomen Martat ry:n toimintasuunnitelma 2027

Hyvästä arjesta parempi maailma

Martat on kotitalousneuvontajärjestö, jonka tehtävänä on edistää kaikenlaisten kotien ja perheiden toimivaa ja kestävää arkea. Teemme arjen tekoja huomista varten. Kotitalous- ja puutarha-asiantuntijamme toimivat yhdessä jäsentemme eli marttojen kanssa kestäväen kulutuksen käytännön ratkaisujen lähettiläinä ja neuvonnallamme saamme ihmiset muuttamaan arjen valintojaan kestävämpään suuntaan.

Toimintasuunnitelman lähtökohtia ovat strategiamme lupaukset ja strategiset tavoitteet. Toiminnalle tärkeitä periaatteita ovat yhdessä tekemisen ilo, kestävät valinnat ja avoimuus.

1 MARTAT TEKEVÄT ARJEN TEKOJA HUOMISTA VARTEN
Martat on kestäväen elämäntavan osaaja ja edistäjä. Martat antavat valmiuksia varautua yhteiskunnan häiriötilanteisiin ja sään ääri-ilmiöihin. Martat on toimija osana kokonaisturvallisuutta.

2 MARTAT KOHTAAVAT JA MAHDOLLISTAVAT KOHTAAMISIA
Yhä useampi edistää Marttojen arvoja ja tavoitteita. Martat toimivat aktiivisina yhteisöllisyyden vahvistajina.

3 MARTOILLE KAIKKI OVAT YHDENVERTAISIA
Olemme johtava yhdenvertaisen arjen edistäjä. Marttailu kuuluu kaikille.

Hyvä arki kuuluu kaikille

ARVOT
Yhdessä tekemisen ilo
Kestävät valinnat
Avoimuus

PÄÄMÄÄRÄ

Martat

Vuosien 2027–2027 teema: Hyvä alkaa läheltä

Marttojen vuosien 2027–2028 teemana on välittäminen. Huolenpidolla on iso voima. Puhumme välittämisestä laajasti ja laajenevana kehänä. Lähdemme läheltä ja kiinnitämme huomiota itsestä ja omasta terveydestä ja kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista välittämiseen, läheisiin ja toisiin marttoihin laajentuen aina lähiyhteisöstä ja ympäristöstä välittämiseen.

Nyt jos koskaan tarvitsemme toinen toisiamme. Suuntaamme katseita yksin puurtamisesta ja yksilökeskeisestä ajattelusta yhdessä tekemiseen, yhteisöllisyyteen ja myös laajemmin muista ja maapallosta välittämiseen. Monet arjen teot ovat välittämistä. Niissä on Marttojen ydin.

Kohtaamiset kursseilla ja yhdistystoiminnassa mahdollistavat yhdessä tekemisen ilon, jatkuvan oppimisen ja osaamisen jakamisen. Samalla vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Välittämisen kulttuuri vähentää yksinäisyyttä, auttaa ehkäisemään syrjäytymistä ja lisää turvallisuuden tunnetta yhteiskunnassa.

Teema näkyy läpileikkaavana vuoden toiminnassa ja kokoaa martat, marttayhdistykset, marttapiirit ja liiton edistämään sen sisältöjä.

Välittämisen juuret löytyvät keittiöstä ja kodista

Marttojen kotitalousneuvonta edistää välittämisen kulttuuria. Käytännön kotitaloustaitojen osaaminen on välittämistä, toisten huomioon ottamista, huolenpitoa ja vastuullisuutta. Ne rakentavat pohjaa omalle ja muiden hyvälle elämälle.

Kotitöiden tekeminen on konkreettinen tapa osoittaa välittämistä itseään, perhettään ja yhteisöjä kohtaan. Terveyttä edistävän ja ympäristöystävällisen aterian valmistaminen tai kodin puhtaudesta huolehtiminen, marjojen ja sienten poimiminen sekä kotivarasta ja omasta taloudesta huolehtiminen ovat huolenpidon ja terveyden edistämisen tekoja. Ruokaperinteet vahvistavat sukupolvien välistä sidettä ja tarjoavat konkreettisen tavan osoittaa huolenpitoa.

Kotitöiden tekeminen yhdessä vahvistaa ihmissuhteita ja lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä tarjoaa paikan kuulumisten kysymiselle. Kotitaloustaitojen opettelu ryhmässä kehittää vuorovaikutustaitoja, empatiaa ja yhteistyökykyä. Kursseilla ja tapahtumissa huomioidaan toisia ja jaetaan vastuuta. Samalla opitaan uusia taitoja. Välittäminen näkyy myös siinä, että tuetaan muita oppimaan ja onnistumaan.

Välittäminen ulottuu myös ympäristöön ja tuleviin sukupolviin. Marttojen kotitalousneuvonnassa kannustetaan kohtuulliseen kulutukseen, vastuullisiin valintoihin, kierrätykseen ja energian säästöön, kaikki tekoja, joilla osoitetaan välittämistä myös laajemmassa mittakaavassa.

Tavoitteet

- Terveyttä edistävien ja kestävien ruokavalintojen vahvistaminen.
- Ruoanvalmistustaitojen vahvistaminen.
- Luonnontuotteiden keräämisen ja käytön lisääminen.
- Omatoimisen varautumisen vahvistaminen.
- Kestävien kulutusvalintojen ja talousosaamisen vahvistaminen.
- Kestävän kodinhoidon ja asumisen edistäminen.
- Kestävän ja vastuullisen puutarhanhoidon edistäminen.
- Arjen hallinnan ja kädentaitojen vahvistaminen.
- Yhdenvertaisuuden edistäminen.
- Kotitaloustyön arvostuksen lisääminen.

Toimenpiteet

- Opetushallituksen yleisavustuksella tehtävää neuvontaa ja opintotoimintaa tarjotaan avoimesti kaikille, erityisesti lapsiperheille, yli 55-vuotiaille ja jäsenillemme. Erillisavustuksilla rahoitetaan kohdennettua toimintaa erityistä tukea tarvitseville.
- Marttajärjestön neuvonta on monikanavaista ja valtakunnallista. Huomioimme alueelliset erityispiirteet ja tarpeet.
- Asiantuntijamme yhdessä vapaaehtoisten kanssa tarjoavat arkea helpottavia, elämyksiä tuottavia ja osallistavia neuvontapalveluita. Järjestämme kursseja ja tapahtumia sekä opetamme ruoanvalmistustaitoja.
- Tarjoamme tietoa, taitoa ja innostusta muutokseen kohti kestävästä arkesta. Neuvonnassa hyödynnetään toiminnallisia ja osallistavia työtapoja.
- Kohtaamisia ja yhdenvertaisia neuvontapalveluita mahdollistetaan piirin toteuttaman lähineuvonnan lisäksi etäneuvonnalla ja esteettömyyden huomioimisella.
- Piirien asiantuntijoiden lisäksi liiton asiantuntijat toteuttavat asiantuntijaluentoja.
- Edistämme neuvonnan tavoitteita monipuolisella viestinnällä.

- Neuvonnan sisällöt ovat vahvasti esillä eri alustoilla, kuten martat.fi-sivuilla ja sosiaalisen median kanavilla sekä painetussa Martat-lehdessä ja verkkolehdessä.
- Liitto ja piirit yhteiskehittävät sisältöjä, toimintamalleja ja työtapoja neuvontatyön tueksi.
- Marttaliitto ja piirit järjestävät vapaaehtoisille martoille koulutuksia ja opintoja, jotka tukevat vapaaehtoisten toteuttamaa neuvontaa.
- Digitaalisia välineitä ja sisältöjä integroidaan neuvonnan eri muotoihin ja menetelmiin saatujen kokemusten ja parhaiksi koettujen käytäntöjen avulla.
- Toiminnan ympäristövaikutukset huomioidaan Marttaliiton ympäristöohjelman (Ekokompassi) mukaisesti ja toimintaa kehitetään jatkuvasti, mm. tukemalla siirtymistä sähköisten neuvontamateriaalien käyttöön. Vaikuttamisen painopiste on positiivisen ympäristökädenjäljen vahvistamisessa.
- Neuvonnan arviointimallin mukaisesti kerätään jatkuvaa asiakaspalautetta sekä tehdään toiminnan itsearviointia.
- Osallistumme alueelliseen vaikuttamis- ja verkostotyöhön.

Ruoka ja ravitseminen

Marttojen ruokaneuvonnan tavoitteena on opastaa ihmisiä terveyttä edistävien ja kestävien ruokavalintojen pariin. Välittämisen teemavuonna ruoka- ja ravitseminen neuvonnassa keskitytään kahteen pääpainopisteeseen: ruoanvalmistustaitojen vahvistamiseen ja suomalaisiin ruokaperinteisiin tutustumiseen. Marttojen ruokaneuvonnassa välittäminen näkyy pieninä, toistuvina arjen tekoina – yhdessä valmistettuna ruokana, opittuina taitoina ja jaettuina ruokaohjeina.

Marttojen ruokaneuvonnassa kunnioitetaan perinteitä, joita muokataan kiinnostaviksi tuleville sukupolville. Perinneruoat perustuvat sesongin mukaisiin, paikallisiin ja edullisiin raaka-aineisiin, jotka sopivat hyvin myös nykypäivän ruokavalioon. Teemavuotta varten tehdään maakunnille tyypillisistä perinneruoista aineisto sekä ketjukoulutus ja aihetta pidetään esillä kursseilla. Lisäksi huomioidaan yhdistysten omat keittokirjat ja niiden ohjeet sekä kerätään talteen sukujen perinnereseptejä. Huomiomme myös Suomi 110 -juhluvuoden.

Marttailuviikolla 5.–11.4. välitetään ruokaperinteitä

Suomalainen ruokakulttuuri elää maakuntaruoissa ja pitäjäruoissa, jotka heijastavat kunkin alueen historiaa, tapoja ja yhteisöllisyyttä. Suomen täyttäessä 110 vuotta Martat välittävät ruokaperinteitä ja perinneruokien osaamista ihmiseltä ja sukupolvelta toiselle. Perinneruoat kantavat tarinoita, arvoja ja tapoja, jotka vahvistavat kuulumisen tunnetta ja kulttuurista juurta.

Marttailuviikolla 5.–11.4. näymme ja kuulumme ympäri Suomen, kun yhdistykset, piirit ja vapaaehtoiset martat järjestävät marttailtoja ja yleisötapauksia. Osaamisen jakaminen tuo eri ikäryhmät yhteen ja lisää ymmärrystä ja arvostusta.

Marttaliitto tekee piirien ja yhdistysten käyttöön aineiston maakunnille tyypillisistä perinneruoista, toimintaideoita ja materiaaleja marttailuviikon toteutukseen. Yhdistyksiä kannustetaan huomioimaan niiden omat keittokirjat ja niiden ohjeet. Marttailuviikko on hyvä hetki myös kerätä talteen oman suvun perinteisiä reseptejä.

Ruokakasvatus

Martoissa ruokakasvatus ymmärretään kaikkeen ruokaan ja syömiseen liittyvänä opetuksena, neuvontana, ohjauksena ja viestintänä. Ruokakasvatuksen tavoitteena on tukea kokonaisvaltaista hyvinvointia, ruokailon toteutumista sekä tasapainoisen keho- ja ruokasuhteen muodostumista.

Ruokapuhe on merkittävää ruokakasvatuksessa: ruoasta puhutaan kauniisti, kunnioittavasti, ihmetellen ja ymmärtäen. Martoissa pyritään suhtautumaan lempeästi ja sallivasti erilaisiin ruokavalintoihin ja elämäntilanteisiin: vältetään liikaa oikeassa olemisen eetosta, jolla lisätään ihmisten paineita entisestään. Järjestön asiantuntijat ja ruoan kanssa toimivat vapaaehtoiset ovat ruokakasvattajia.

Kotipuutarha

Martat vahvistavat puutarhanhoidon perustaitoja, kannustavat kotitarveviljelyyn ja edistävät vastuullista ja kestävästä puutarhanhoitoa. Valitsemalla kotimaisia kasvilajeja ja luonnonmukaisia viljelytapoja sekä vahvistamalla kotipihalla veden, ravinteiden ja hiilen kiertokulkuja, vähennämme ympäristökuormaa ja tuemme luonnon monimuotoisuutta. Kotitarveviljely- ja kompostointitaitojen ylläpitäminen vahvistaa myös taitoja varautua pitkäaikaisten kriisien varalle.

Onnellinen piha kukkii runsaasti, sallii elämää ja tuottaa satoa. Opastamme kasvattamaan ruokakasveja ja neuvomme satoisan parvekepuutarhan perustamisessa. Pihalla kasvavat luonnonkasvit täydentävät ruokomavaraisuutta.

Marttaliitto tuottaa verkkoaineistoa sekä järjestää puutarhamarttojen peruskoulutuksen ja jatkokoulutuksia Martta-akatemiassa. Piirit ja liitto järjestävät Onnellinen piha, Satoiset ruokakasvit ja Satoisa parvekepuutarha -ketjukoulutuksia ja muita tapahtumia. Vuoden 2027 Hevi eli vuoden vihannes on sipuli.

Maailman suurin marttailta on puutarhajuhlat 9.9.

Martat kokoontuvat syyskauden alkaessa 9.9. samaan aikaan eri puolilla Suomea juhlimaan puutarhoihin, pihalle, puistoon tai vaikka parvekkeelle. Maailman suurimmassa marttaillassa nautitaan yhdessä olosta, pihasta ja puutarhasta, syödään yhdessä ja iloitaan marttailusta. Yksi osa tapahtumaa on juhlien valmistelu yhdessä. Juhlassa kiitetään yhdistyksen aktiivisia marttoja.

Marttaliitto tekee ohjelmaehdotuksen ja tarvittavat toimintaohjeet, tarjoilu- ja koristeluehdotuksen sekä vinkkejä illan järjestämiseen. Jokainen marttayhdistys voi muokata juhlista itselleen sopivat ja järjestää ne yksin tai yhdessä toisen yhdistyksen kanssa

Luonnontuotteet

Martoilla on tärkeä rooli huolehtia luonnontuotteiden keräämisen perinteen säilymisestä sekä luonnontuoteosaamisen ja hyödyntämisen vahvistamisesta. Luonnontuotteiden kerääminen, säilöntä ja käyttö ovat myös osa kestävästä ja resurssiviisasta ruokajärjestelmää. Vuoden 2027 luonnontuotteet ovat kehnäsieni, mesiangervo ja juolukka.

Marttaliitto tuottaa aineistoa ja järjestää asiantuntijoille täydennyskoulutusta sekä sienimarttojen peruskoulutuksen Martta-akatemiassa. Piiri järjestää Sienet tutuiksi -ketjukoulutuksen vapaaehtoisille.

Marttojen valtakunnallista sienipäivää vietetään 28.8. ja sen jälkeen käynnistyy Marttojen sieniviikot. Piiri järjestää yhdessä sienimarttojen kanssa tapahtumia ja neuvontaa eri puolilla Suomea.

Asumisen taidot, kohtuullinen kuluttaminen ja taloustaidot

Nykyinen tapamme kuluttaa kuormittaa ympäristöä monin tavoin. Se aiheuttaa ilmastonmuutosta kiihdyttäviä päästöjä, luontokatoa ja luonnonvarojen ylikulutusta sekä lisää jätteiden määrää ja kemikalisoitumista. Ylikuluttaminen aiheuttaa myös taloudellisia ja sosiaalisia haasteita. Kannustamme kohtuulliseen kuluttamiseen ja kuluttamisen vähentämiseen. Innostamme tavaroiden huoltamiseen, korjaamiseen, materiaalien kierrättämiseen ja jakamistalouteen.

Kestävän asumisen ja kodinhoidon taitoja ja taloudenhallintaa sisällytetään kurssitoimintaan ja viestintään. Pidämme esillä erityisesti tekstiilien hoitamista ja vastuullisuutta sekä kohtuullisuuden näkökulmaa, mm. kuluttamisen, asumisen, energiakulutuksen, liikkumisen ja kodin kemikaalien näkökulmista. Vahvistamme myös haavoittuvassa asemassa olevien talousosaamista ja toimimme talousosaamiseen liittyvissä verkostoissa.

Varautuminen

Arjen hallinta ja taidot parantavat yksilöiden ja yhteisöjen resilienssiä, eli kykyä varautua ja ylläpitää toimivaa arkea, sopeutua häiriöihin ja selviytyä kriiseistä yhdessä. Kotitalouksien omatoiminen varautuminen on edellytys yhteiskunnan toiminnalle erilaisissa häiriö- ja kriisitilanteissa.

Neuvonnalla ja viestinnällä edistämme varautumisen taitoja. Neuvomme kotivarasta, taloustaidoista, muonituksen järjestämisestä, kotitarveiljelystä ja kestävän arjen rakentamisesta. Yhdessä tekeminen, kohtaamiset ja yhteisöllisyys ovat tärkeitä henkisen kriisinkestävyyden ja tulevaisuususkon vahvistamisessa.

Marttaliitto toimii varautumiseen ja kokonaisturvallisuuteen liittyvissä valtakunnallisissa verkostoissa ja piiri alueellisissa. Järjestön vapaaehtoiset varautumismartat edistävät omatoimista varautumista omassa yhdistyksessään ja alueellaan sekä toimivat varautumiseen liittyvien taitojen ja yhteisöllisyyden vahvistajina. Myös jäsenistön auttamisvalmiutta vahvistetaan yhteisillä koulutuksilla.

Ympäristö

Tuemme jatkuvaa oppimista, jonka päämääränä on kestävän kehityksen tavoitteiden mukainen tulevaisuus. Vahvistamme neuvonnallamme tietoisuutta luonnon ja ihmisten hyvinvoinnin kokonaisuudesta sekä kestävyysteemoista. Ympäristötietoisuuden vahvistamisessa korostuvat luonnon kunnioittaminen, ympäristön ja eliöiden välisten vuorovaikutussuhteiden ymmärtäminen sekä aktiivinen ja vastuullinen toiminta muunlaajisen luonnon ja ympäristön hyväksi.

Edistämme henkilökohtaisen elinikäisen luontosuhteen vahvistamista ja kehittämistä, muun muassa lisäämällä luonnontuntemusta ja valmiuksia saada luonnon tarjoamaa hyvinvointia osaksi arkea.

Vapaaehtoisia ympäristömarttoja tuetaan koulutuksella ja tarjoamalla yhdistyksille marthaillan malleja ja tukea toiminnan ympäristövaikutusten huomioimiseen. Vesiin liittyvä ketjukoulutus syventää ymmärrystä vesistöistä elinympäristöinä, ekosysteemeinä sekä hyvinvoinnin ja kulttuurin lähteinä. Koulutuksessa tarkastellaan myös veden merkitystä arjessa ja kestävässä elämäntavassa sekä tarjotaan mahdollisuuksia pohdita omaa suhdetta vesiluontoon.

Marttojen roskakävely

Kevään päätteeksi 10.–16.5. tehdään Marttojen roskakävely. Roskien kerääminen on konkreettinen teko luonnon hyväksi ja marttayhteisön voimannäyte. Kun keräämme roskaa loppukevään maisemista, autamme säilyttämään ympäristön puhtaana, suojelemme luontoa ja eläimiä sekä luomme viihtyisyyttä kaikille.

Roskakävely vahvistaa yhteisöllisyyttä ja muistuttaa, että pienillä teoilla on suuri vaikutus kestävään tulevaisuuteen. Roskakävely voi olla yhdistyksen yhteinen tai sen voi toteuttaa pienemmissä porukoissa. Tapahtuman voi myös toteuttaa yhdessä vaikkapa kylä- tai kaupunginosayhdistyksen tai koulun kanssa. Kävelyn lomassa on hyvä mahdollisuus tutustua yhdistyksen jäseniin ja vaihtaa kuulumisia.

Sujuva arki: Neuvontaa eri kohderyhmille

Toteutamme kotitalousneuvontaa kohdennetusti eri kohderyhmille yhteistyössä kumppaniemme ja rahoittajiemme kanssa. Tuemme neuvonnallamme niitä, jotka erityisesti tarvitsevat tukea, vähennämme yhteiskunnan eriarvoisuutta ja vahvistamme osallisuutta. Neuvontaa kohdennetaan lapsille ja lapsiperheille, nuorille, mielenterveys- ja päihdekuntoutujille ja rikostaustaisille. Lisäksi toimitaan vapaaehtoisten marttojen kanssa.

Tavoitteet

- Kohdennettu neuvonta voimaannuttaa, vahvistaa arjen taitoja ja kohentaa arkiryhtiä. Se lisää kädentaitoja ja yhdessä tekemistä, vahvistaa sosiaalisia taitoja ja osallisuutta sekä edistää yhdenvertaisuutta ja kestävää kehitystä.
- Sisällöissä huomioidaan kestävä ruoka, kohtuullinen kulutus, talousosaaminen, asumisen taidot ja kodinhoito sekä omatoiminen varautuminen.
- Välittämisen vuonna keskitytään erityisesti sosiaalisten taitojen vahvistamiseen ja kohtaamisten voimaan.
- Osaamisen tunnistaminen huomioidaan osana kohdennettua neuvontaa.

Arki sujuvaksi

Valtakunnallisen Arki sujuvaksi -toiminnan kohderyhmänä ovat mielenterveys- ja päihdekuntoutajat sekä rikosseuraamusasiakkaat. Pienryhmätoiminnan tavoitteena on osallistujien arjen taitojen ja sosiaalisten taitojen vahvistuminen. Tärkein valtakunnallinen kumppanimme on Rikosseuraamuslaitos. Toiminta on sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa.

Oma koti on hyvinvoinnin perusta

Asunnottomuus on Suomessa viime vuosina lisääntynyt. Yhtenä Marttojen välittämisen tekona osallistumme asunnottomuuteen liittyviin tapahtumiin, kuten Asunnottomien yöhön. Osallistumme näihin tapahtumiin esimerkiksi jakamalla lämmintä keittoa tai keräämällä villasukka- tai talvivaatelahjoituksia.

Marttojen kursseilla tehtävä asumisen taitojen neuvonta tukee asunnottomuusvaarassa olevia ryhmiä, kuten vapautuvia vankeja.

Fiksuja valintoja – ruokakasvatusta itsenäistyville nuorille aikuisille

Valtakunnallisen hankkeen tavoitteena on vahvistaa itsenäistyvien nuorten aikuisten arjenhallintaa ja ruoanvalmistustaitoja sekä lisätä heidän kykyään tehdä kestäviä, terveellisiä ja taloudellisia ruokavalintoja. Kohderyhmänä ovat 15–29-vuotiaat itsenäistyvät nuoret aikuiset. Hanke toimii vuosina 2026–2028 ja sitä rahoittaa Ruokavirasto.

Karjalan Kulttuurirahaston ruokakulttuurihanke

Karjalan Kulttuurirahaston tukeman hankkeen tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa Karjalan rikasta ruokakulttuuria ja kädentaitoja pitämällä ruoka- ja leivontakursseja. Toiminta suunnataan lapsille ja nuorille kaikissa marttapiireissä.

Lapsiperheiden arjen tukeminen

Lapsiperheiden arjen tukeminen -toiminnalla tuetaan pikkulapsiperheiden arkea ja vahvistetaan kotitalousneuvonnalla perheiden hyvinvointia. Lapsiperhetoimintaa kehitetään ja toteutetaan valtakunnallisesti ja kaikkien piirien alueella. Toiminnan kohderyhmänä ovat perheet, joissa nuorin lapsi on alle 1,5-vuotias ja joissa on tarvetta arjen taitojen kehittämiseksi. Järjestämme luentoja, kursseja ja kurssisarjoja sekä neuvonnallisia kotikäyntejä. Toimintaa toteutetaan sekä kasvokkain että etäyhteyksiä hyödyntäen. Alueellista ja valtakunnallista yhteistyötä tehdään muun muassa hyvinvointialueiden, kuntien, seurakuntien ja järjestöjen kanssa. Olemme mukana kehittämässä valtakunnallista perhekeskustoimintaa. Toiminta on sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa.

Vilppu

VILPPU-vapaaehtoistoiminnan avulla tuetaan ikäihmisten arkea ja edistetään heidän hyvinvointiaan. Vilppu-vapaaehtoiset ohjaavat ikääntyvien ryhmiä ja toteuttavat Ystävähaviloita. Toiminnan avulla vähennetään yksinäisyyttä ja tarjotaan merkityksellisiä kohtaamisia. Työntekijöiden ja vapaaehtoisten apuna on vapaaehtoistoiminnan malli, johon sisältyy muun muassa tukea, koulutuksia ja materiaaleja vapaaehtoisille ja toimintaa koordinoiville marttapiirien työntekijöille. Toiminta on sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa.

Oikeassa paikassa hanke

Lounais-Suomen Marttojen hallinnoimassa Oikeassa paikassa -hankkeessa toteutetaan työelämän ulkopuolella ja tiiviin tuen tarpeessa olevien 18-64-vuotiaiden henkilöiden voimavarojen vahvistamiseen yksilö- ja palveluohjausta sekä erilaisia teemapäiviä Turun alueella. Rahoitus: Stea, Lounais-Suomen Martat.

Ässäkokit on Osuuskauppojen ja Marttajärjestön yhteistyössä pidettäviä lasten kokkikursseja. Rahoitus: Osuuskaupat

Valio Akatemia tarjoaa urheileville nuorille kursseja terveellisistä välipaloista. Rahoitus: Valio

Turun, Salon ja Porin kaupungin avustukset kohdentuvat avustusta myöntävän kaupungin asukkaiden vastuullisen elämän tavan, elämän taitojen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Marttojen avoimet ovet

Tammi-helmikuussa marttayhdistykset avaavat ovensa ja kutsuvat tutustumaan Marttoihin. Tapahtumien tavoitteena on saada uusia jäseniä mukaan yhdistysten toimintaan. Samanaikaisesti toteutetaan monikanavainen viestintäkampanja, jossa kutsumme mukaan Marttoihin.

Tapahtuman teema ideoidaan yhdessä ensimmäisen Marttapaneelin kanssa. Marttaliitto tekee tapahtumien toteutukseen tarvittavat ohjeistukset, kutsupohjat ja tarjoiluehdotuksen. Jokainen marttayhdistys voi muokata tapahtumasta itselleen sopivan. Tapahtuman voi järjestää myös yhdessä paikkakunnan tai alueen muiden marttayhdistysten kanssa.

Innostavaa ja kiinnostavaa marttatoimintaa

Martat on vahva yhteisö, jossa tehdään ja opitaan yhdessä. Järjestön voima on jäsenissä, yhdistyksissä ja toimintaryhmissä. Marttailu mahdollistaa yhdessä tekemisen ilon, jatkuvan oppimisen ja osaamisen jakamisen. Martat toimivat aktiivisina yhteisöllisyyden vahvistajina. Marttailussa tehdään hyvää minulle, meille, omalle lähiyhteisölle ja maailmalle.

Tavoitteet

- Marttajärjestön jäsenyys koetaan innostavaksi ja kiinnostavaksi. Toimintaan halutaan tulla mukaan ja siinä halutaan pysyä mukana. Jäsentyytyväisyys vahvistuu.
- Kaikilla martoilla on toiminnassa itselleen tärkeitä kohtaamisia.
- Marttailusta kiinnostuneet löytävät helposti tavan harrastaa Martoissa itselleen sopivalla tavalla.
- Liittyvät ovat nuorempia kuin jäsenet keskimäärin ja työikäisten jäsenten määrä kasvaa.
- Nykyistä useampi martta toimii aktiivisesti järjestön eri tehtävissä, kuten yhdistystoiminnassa ja eri vapaaehtoistehtävissä.

- Jäsenten rooli neuvonnan teemojen edistäjänä kasvaa.
- Yhdistykset innostuvat vuoden teemasta ja tapahtumista.
- Yhdistyksillä on hyvät edellytykset toimia. Yhdistyksen hallintoa ei koeta toiminnan esteenä.
- Yhdistysten käytössä on toimivat järjestelmät, joita osataan käyttää.
- Yhä useampi yhdistys tekee yhteistyötä jonkin toisen marttayhdistyksen kanssa.
- Yhdistysten toimintakulttuuri on avoin, vieraanvarainen ja yhdenvertaisuutta vaaliva.

Toimenpiteet

- Marttaliitto tukee marttapiirien ja yhdistysten toimintaa tekemällä valmiin toimintasuunnitelmapohjan, jossa näkyvät vuoden keskeiset painopisteet ja tapahtumat. Toiminnasuunnittelulla vahvistetaan järjestön yhteisten teemojen ja tapahtumien valtakunnallista toteutumista.
- Marttaliitto tuottaa valtakunnallisten tapahtumien ohjeistusten lisäksi marttaillan malleja ja ideoita vuoden keskeisimmistä teemoista tukien niillä kiinnostavan yhdistystoiminnan tekemistä.
- Martat.fi-sivujen Yhdistyskanava on marttayhdistysten tietopankki. Yhdistyskanavaa päivitetään säännöllisesti ja sieltä löytyvät muun muassa vuoden valtakunnallisten tapahtumien ohjeet ja monenlaisia ideoita marttailtoihin sekä ohjeet yhdistyksen hallintoon.
- Järjestöviestintä levittää toimivia käytänteitä ja onnistumisia. Sähköiset jäsen- ja yhdistyskirjeet välittävät ajankohtaista tietoa ja innostavat toimimaan. Piirin uutiskirje välittää alueellista tietoa.
- Piiri järjestää alueellisia Marttatreffejä, joissa innostetaan mukaan vuoden tapahtumiin, annetaan ideoita yhdistysten toimintaan ja kannustetaan yhdistysten yhteistyöhön.
- Marttayhdistysten puheenjohtajien seitsemäs verkkokoulutusryhmä käynnistyy ja koulutuksen myötä yhdistykset saavat toisistaan vertaisverkoston. Piiri toteuttaa puheenjohtajien tapaamisia.
- Yhdistystoimijoita koulutetaan ja innostetaan etäyhteyksin järjestettävissä Martan iltapaloissa ja monipuolisilla koulutuksilla.
- Vuoden suurimmat valtakunnalliset tapahtumat ovat tammi-helmikuussa järjestettävä Marttojen avoimet ovet, 5.–11.4. toteutettava marttailuviikko, joka välittää ruokaperinnettä ja 9.9. vietettävä Maailman suurin marttailta, joka on puutarhajuhlat. Martan päivää vietetään 26.7., syyskuun alussa tehdään sieniretkiä ja jo perinteeksi muodostuneeseen tapaan Lokakuu on puurokuu. Kevätkauden päätteeksi 10.–16.5. tehdään Marttojen roskakävely.
- Välittämisen vuosi näkyy yhdistyksissä kuulumisten kysymisenä ja kohtaamisena. Marttaillassa kahvitellaan oikein luvan kanssa ja kutsutaan myös naapuriyhdistys juttelemaan yhteistyöstä.
- Sisältövapaaehtoisille puutarha-, sieni-, ruoka-, ympäristö-, media-, käsityö-, kansainvälisille ja vertaismartoille sekä junnukokkiohjaajille tehdään kiinnostavia tekemisen ja uuden oppimisen mahdollistavia sisältöjä. Vapaaehtoisia marttoja koulutetaan perus- ja jatkokoulutuksissa.
- Tuemme yhdistysten yhteistyötä ja yhdistymisiä. Isompien emoyhdistysten ja niiden alla toimivien toimintaryhmien mallia levitetään.
- Jäsenhankintakampanjat innostaa uusia mukaan Marttoihin ja yhdistykset ja toimintaryhmät tekevät aktiivista jäsenhankintaa.
- Yhdistys- ja jäsenkyselyjen tuloksia hyödynnetään kehittämisessä ja toiminnassa vastataan niissä nousseisiin tarpeisiin.

Kahvitellaan

Kahveille meneminen on synonyymi kohtaamiselle ja kuulumisten vaihtamiselle. Siis toinen toisistamme välittämiseksi. Tänä vuonna marttaillassa oikein luvan kanssa keskitytään kahviteluun ja kuulumisten kysymiseen. Iltaan tuodaan mukaan omat pikkukupit ja kerrotaan niiden tarinoita. Samalla tehdään pienten kahvikuppien kunnianpalautus. Juodaan pienempi määrä parempaa.

Myös ympäristö kiittää. Marttaliitto tekee vinkit tarjoiluihin. Lisäksi kannustetaan kutsumaan toinen marttayhdistys kahville ja juttelemaan yhteistyöstä.

Välitä käsitoilla

Marttojen käsityötoiminta innostaa harrastamaan käsitöitä yhdessä ja ylläpitää käsillä tekemisen taitoa. Käsityöt ovat osa monen marttayhdistyksen toimintaa ja eri puolilla Suomea toimii yhdistysrajat ylittäviä kässämarttaryhmiä. Marttailloissa, kässäleireillä tai Kässäkahviloissa tehdään ja opitaan yhdessä sekä välitetään osaamista ihmiseltä ja sukupolvelta toiselle. Käsityötoiminta perustuu vertaisuuteen, yhdessä oppimiseen, kokeilemiseen ja onnistumisen kokemuksiin. Samalla opitaan arvostamaan omaa osaamista ja luovuutta.

Tänä vuonna välitämme käsitoilla ja teemme sitä näkyväksi. Käsityöt tekevät hyvää itselle, läheisille ja muille. Itse tehtyyn kutoutuu paljon välittämistä ja lämpimiä ajatuksia.

Tavoitteet

- Käsityötoiminta innostaa harrastamaan käsitöitä yhdessä ja ylläpitää käsillä tekemisen taitoa sekä siirtää osaamista ihmiseltä toiselle.
- Käsityötoiminta kutsuu mukaan Marttoihin. Käsitöiden ympärillä kohdataan ja koetaan yhteisöllisyyttä.
- Käsityötarvikkeiden valinnalla välitämme terveydestä ja ympäristöstä. Kädentaidot auttavat tekemään valintoja kestäväan arkeen. Kun osaa itse tehdä, korjata tai tuunata, voi säästää rahaa ja luontoa.
- Vuoden käsityöteema innostaa martat välittämään, kokeilemaan, tekemään ja jakamaan kuvia tekemästään.

Toimenpiteet

- Monet marttayhdistykset lahjoittavat käsitöitä jollekin kohderyhmälle. Tehdään Marttojen käsityöhyväntekeväisyyttä näkyväksi. Jaetaan ideoita yhdistykseltä toiselle.
- Käsityötempauksessa martat tekevät ja antavat pieniä, käsin eri materiaaleista tehtyjä välittämisen symboleja, joissa on sydän. Marttaliitto kokoaa ideoita ja sen jälkeen luovuus saa kukkia. Mitä kaikkea sydämellistä martat keksivätkään!
- Kädentaitoja verryttää myös tekemällä hyönteishotelleja. Pihalle sijoitetuissa hyönteishotelleissa hyönteisten on turvallista yöpyä, lisääntyä ja talvehtia. Samalla niiden seuraaminen lisää ymmärrystä ja kiinnostusta oman pihan hyönteisistä. Tämä teema yhdistää niin kädentaidot, ympäristön kuin puutarhankin.
- Martat-lehdessä ja Martat.fi-sivuilla julkaistaan käsityöohjeita.

Opinnoista ja koulutuksista elinikäistä oppimista

Edistämme elinikäistä oppimista ja kannustamme uusien tietojen ja taitojen hankkimiseen. Samalla vahvistamme aktiivista kansalaisuutta ja osallisuutta. Uuden oppiminen lisää luottamusta omiin kykyihin. Marttaliitto tarjoaa opintoja ja koulutuksia, joissa opitaan yhdessä. Osa koulutuksista on mahdollista suorittaa myös itsenäisesti. Piiri järjestää ketjukoulutuksia, joiden avulla yhteiset teemat viedään vapaaehtoisten marttojen kautta yhdistyksiin. Martta-akatemia sisältöjä hyödyntävät sekä jäsenet että muut, jotka ovat kiinnostuneita monipuolisista sisällöistämme ja marttateemoista. Lisäksi Marttaliitto vahvistaa järjestön henkilöstön osaamista.

Tavoitteet

- Edistää kestäväää arkea tukevaa oppimista ja vahvistaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta yhdessä oppimisen kautta.
- Huomioida erilaiset oppijat ja elämäntilanteet. Oppimissisällöt ovat helposti saavutettavia ja oppimisen mahdollisuudet monipuolisia. Sisällöt tukevat osallisuutta ja tasavertaisuutta.
- Martta-akatemiassa digitaitojen oppiminen ja niiden vahvistaminen on turvallista ja kiinnostavaa.
- Martta-akatemian sisällöt antavat virikkeitä yhdistystoimintaan ja valmiuksia kehittää yhdistyksen toimintaa.
- Marttaopinnot lisäävät valmiuksia toimia vapaaehtoisena marttana.
- Martta-akatemian sisällöt tukevat liiton ja piirien henkilöstön työtä.
- Tehdä näkyväksi järjestön roolia elinikäisen oppimisen edistäjänä.

Toimenpiteet

- Tarjoamme joustavia oppimismuotoja, kuten verkkokursseja, webinaareja ja itseopiskelumateriaaleja Martta-akatemiassa. Martta-akatemian käyttäminen on kaikille avointa.
- Koulutusten sisällöt antavat käytännön tietoja ja taitoja kestävän arjen toteuttamiseen.
- Kannustamme hyödyntämään tuotettuja oppimismateriaaleja mm. Martta-akatemiassa.
- Lisäämme tietoutta oppimisen mahdollisuuksista Marttajärjestössä viestimällä koulutustarjonnastamme.
- Martta-akatemian sisällöt suunnitellaan siten, että ne antavat virikkeitä yhdistystoimintaan, tukevat vapaaehtoisten marttojen toimintaa ja järjestön työntekijöiden työtä.
- Kannustamme ja tuemme vapaaehtoisia marttoja toimintaan tarjoamalla innostavan koulutuspolun: Vapaaehtoisen peruskoulutuksen käytyään on mahdollista syventää tietojaan valitsemistaan teemoista marttaopintojen parissa.
- Marttaopinnot sisältävät vapaaehtoisteemojen koulutuksia, jotka antavat hyvät perustiedot ja taidot teemanmukaisen toiminnan toteuttamiseen omassa yhdistyksessä.

Kansainvälinen toiminta edistää naisten ja tyttöjen oikeuksia, tuloja ja parempaa ravitsemusosaamista

Marttaliitto on Suomen ainoa kehitysyhteistyön kentällä toimiva kotitalousalan järjestö, ja Suomen pitkäaikaisimmin kehitysyhteistyöhön sitoutunut naisjärjestö. Marttaliiton kansainväliset hankkeet edistävät haavoittuvassa asemassa olevien tyttöjen ja naisten asemaa tarjoamalla heille mahdollisuuden opiskella, elättää itsensä, tehdä omia valintoja ja puolustaa omia oikeuksiaan. Kotitalous-, ravitsemus- ja yrittäjyysneuvontaa annetaan köyhille, vammaisille, syrjäseudulla asuville ja vähän koulutetuille naisille ja tytöille Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa.

Tavoitteet

- Marttaliitto tekee naisten ja tyttöjen aseman parantamiseksi entistä vaikuttavampaa kehitysyhteistyötä Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa yhdessä paikallisten ja suomalaisten kumppanimme kanssa, huomioiden myös vammaiset naiset.
- Aktiivinen viestintä kehitysyhteistyöstä kiinnostaa marttoja ja suurta yleisöä sekä innostaa lahjoittamaan hankkeisiin.

Toimenpiteet

- Viestimme järjestön kehitysyhteistyöstä ja sen tuloksista

- Kannustetaan alueemme kansainvälisiä marttoja kansainvälisten marttailtojen pitämiseen sekä markkinoidaan mahdollisuutta alueensa yhdistyksille.

Lokakuu on puurokuu

Lokakuussa marttayhdistyksissä tempaistaan kansainvälisten hankkeidemme puolesta. Toimimme köyhien, vammaisten, syrjäseudulla asuvien ja vähän koulutettujen tyttöjen ja naisten kanssa Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa.

Yksi varainkeruun muoto on keittää puuroja ja myydä niitä yhdistyksen omassa puuroillassa tai avoimessa tapahtumassa. Yhdistys voi järjestää oman kansainvälisen marttailan, keskustella kansainvälisten hankkeiden kuulumisista ja kerätä jäseniltä lahjoituksen Marttojen kehitysyhteistyölle.

Muu piirin toiminta

Marttojen työelämäpalveluihin kuuluu työllisyyttä edistäviä palveluita ja tukitoimia. Marttojen Arkiapu, kuntouttava työtoiminta sekä tukityöllistäminen ovat osa Marttojen työelämäpalveluita. Palkkatukipaikkoja tarjotaan iltapäiväkerhotoiminnassa, Arkiavussa, siivouksessa sekä toimistotyössä. Palveluihimme sisältyy koulutus- ja ohjaustoimintaa, joiden avulla pitkäänkin työttömänä olleet henkilöt voivat kehittää osaamistaan ja löytää paikkansa työelämässä.

Kuntouttava työtoiminta

Kuntouttava työtoiminta tuotetaan ostopalveluna Turussa ja Salossa. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään yksilömuotoisena iltapäiväkerhoissa, arkiavussa sekä toimistotyössä. Kuntouttavassa työtoiminnassa on pystytty luomaan Marttamalli, jolla on onnistuttu kohentamaan osallistujien elämän hallintaa kokonaisuutena (arjen hallinnan taidot, sosiaaliset taidot, kognitiiviset taidot, työelämävalmiudet). Rahoitus: Hyvinvointialue

Marttojen Arkiapu

Arkiapu tarjoaa vähävaraisille vanhuksille apua arjen askareisiin Turussa ja Salossa. Arkiavustajina toimivat palkkatuetut henkilöt, jotka samalla saavat mahdollisuuden tutusta ja kokeilla uutta suuntaa omalle työelämälle. Rahoitus: Salon kaupunki, Turun kaupunki, asiakasmaksut

Iltapäiväkerhotoimintaa jatketaan Turussa mukauttaen toimintaa kerhomaksujen ja palkkatukirahoituksen antamien mahdollisuuksien mukaisesti. Aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa ensi-, tois- ja alkuluokkalaisille turvallista ja monipuolista iltapäivätoimintaa, jossa korostuvat Marttajärjestön tavoitteet eli kotien hyvinvoinnin tukeminen sekä käden- ja kotitaloustaitojen ja ympäristötietouden välittäminen lapsille. Lisäksi painotamme lapsen oikeutta lapsuuteen ja sosiaalisten taitojen kehittymiseen sekä tarjoamme mahdollisuuden monipuoliseen vapaa-ajan toimintaan. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet (OPH 2011) ja Turun aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma ohjaavat toiminnan järjestämistä. Toimintaa koordinoi ja valvoo Turun kaupungin sivistystoimiala.

Viestintä tekee järjestön työtä näkyväksi

Viestintä tukee Marttojen teemavuotta Hyvä alkaa läheltä ja tekee näkyväksi Marttojen välittämisen tekoja arjessa. Viestimme siitä, mitä teemamme tarkoittaa käytännössä kodeissa, perheissä ja yhteisöissä. Monikanavaisella viestinnällä vahvistamme Marttojen asiantuntijuutta kotitalousneuvonnan järjestönä, innostamme mukaan marttatoimintaan, tuemme varainhankintaa sekä rakennamme luottamusta ja yhteisöllisyyttä.

Viestinnän painopisteitä ovat teemavuoden tarinallistaminen, järjestön yhteisten tapahtumien viestintä sekä jatkuva digipalvelujen ja sisältöjen kehittäminen: saavutettavuus ja käyttäjälähtöisyys. Viestintää tehdään tiiviissä yhteistyössä Marttaliiton ja yhdistysten kanssa.

Tavoitteet

- Hyvä alkaa läheltä -teema näkyy koko vuoden viestinnässä ja innostaa toimintaan eri puolilla Lounais-Suomea.
- Marttojen asiantuntijarooli vahvistuu. Martat näkyy luotettavana kestävän arjen, ruoan ja kulutuksen sekä varautumisen ja kotipuutarhan asiantuntijana ansaitussa mediassa ja omissa kanavissamme.
- Marttaliitto tukee piirien ja yhdistysten viestintään ja markkinointia tekemällä järjestölle yhteisen vuosikellon ja valmiita viestintämateriaaleja.
- Digitaalinen neuvonta ja koulutus ovat osa arkea.

Toimenpiteet

- Viestimme monikanavaisesti ja vahvistamme näkyvyyttään ansaitussa mediassa.
- Toteutamme teemavuoden viestintää ja kampanjoita suunnitelmallisesti. Viestintää ohjaa vuosikello. Marttaliitto tuottaa valmiita sisältökokonaisuuksia piireille ja yhdistyksille.
- Tarinallistamme ja nostamme esiin arjen välittämisen tekoja.
- Marttaliitto päivittää kriisiviestinnän toimintamallia. Liitto tarjoaa piireille tukea kriisitilanteiden varalle.

Lämpöä lautaselle -keräys

Osana välittämisen teemavuosia käynnistämme uuden Lämpöä lautaselle -keräyksen. Kutsumme kaikki marttayhdistykset mukaan keräämään varoja kotimaan vähävaraisten lapsien ruokakursseille ja kannustamaan myös muita mukaan.

Keräystuottojen avulla marttapiirit tarjoavat lämpimän ruoan ja kurssin sitä tarvitseville lapsille. Lapsia tavoitamme paikallisten kumppaneiden kautta. Ruokakursseja järjestetään marttapiirien tiloissa ympäri Suomea. Kurssi on osallistujalle maksuton.

Martat-lehti painettuna ja verkossa

Painettu lehti on marttojen tärkein jäsenetu, joka kuuluu jokaiselle varsinaiselle jäsenelle. Verkkolehti tekee marttajärjestöä tunnetuksi myös laajemmalle kohderyhmälle, lisää mielenkiintoa järjestöä kohtaan ja tukee jäsenhankintaa.

Tavoitteet

- Painettu Martat-lehti pitää jäsenet ajan tasalla järjestön tapahtumista ja teemoista. Jokainen numero sisältää seuraavan vuosineljänneksen marttatapahtumat sekä vinkit ruokaan, käsitöihin ja hyvinvointiin.
- Lehti tukee jäsenhankintaa ja tuo esille marttabrändiä. Teemme artikkeleita muun muassa paikallisyhdistyksistä, jäsentarinoista, koulutuksista, tapahtumista ja kampanjoista.
- Verkkolehden avulla tarjotaan ajankohtaista ja kiinnostavaa sisältöä jäsenille sekä muille marttailusta kiinnostuneille, vahvistaen Marttojen tunnettuutta ja kuvaa monipuolisena järjestönä. Siinä julkaistaan ajankohtaisia uutisia järjestöstä, jäsenhaastatteluja, vinkkejä kodinhoitoon ja eri elämäntilanteisiin sekä reseptejä.
- Lukijoiden sitouttaminen. Painettu ja verkkolehti tukevat jäsenten osallistumista yhdistystoimintaan ja sitoutumista Marttoihin.

Toimenpiteet

- Teemavuosi "Välittäminen" näkyy sekä painetussa että verkkolehdessä. Painettu lehti tarjoaa sisältöä ruoasta, puutarhasta, ravitsemuksesta, käsitöistä, kodinhoidosta, henkilöhaastatteluja ja käytännön vinkkejä arkeen. Verkkolehti täydentää tätä julkaisemalla vinkkejä, jäsentarinoita ja reseptejä.
- Lehteen tehdään käytännönläheistä sisältöä, kuten reseptejä, askartelu- ja käsityöohjeita sekä arjen hyvinvointivinkkejä, joita voidaan hyödyntää kotona ja yhdistysten tapaamisissa.
- Painettu lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa ja verkkolehden tuotetaan uutta sisältöä viikoittain.
- Syksyllä 2026 toteutetun lukijatutkimustulosten pohjalta tarkistetaan lehden konseptia, sisältöjä ja ulkoasua sekä painetun lehden että verkkolehden osalta.
- Kaikki verkkolehden artikkelit ja videot jaetaan järjestön some-kanavissa, jotta sisältö tavoittaa laajemman kohderyhmän.
- Tehdään jäsenhankintaa tukevaa sisältöä. Painetussa ja verkkolehden sisällössä selkeä kehoitus liittyä jäseneksi ja pidetään jäsenedut näkyvästi esillä sekä huomioidaan kampanjat, yhdistystoiminta, koulutukset ja verkkokurssit.

Vaikuttamistyöllä kestävää arkea ja yhdenvertaisuutta

Marttatoiminta ja kotitalousneuvontamme itsessään on vaikuttamista ihmisten valintoihin, käyttäytymiseen, tekemiseen ja tekemättä jättämiseen. Yhteiskunnallinen vaikuttamistyömme on pitkäjänteistä vaikuttamista lainsäädäntöön ja muuhun päätöksentekoon. Vaikuttaminen nojaa järjestön strategiaan. Teema-kohtaiset vaikuttamissuunnitelmat linjaavat niitä asioita, joiden puolesta Martat ottaa kantaa ja mitä tekoja kukin järjestön toimija kyseiseen teemaan liittyen tekee.

Tavoitteet

- Koko yhteiskunta ohjaa ympäristön, talouden ja terveyden kannalta kestäviin valintoihin.
- Olemme aktiivinen vaikuttaja ja edistämme tavoitteitamme tiiviillä yhteydenpidolla eri toimijoihin ja osallistumme tarvittaviin työryhmiin ja meille tärkeiden asioiden valmisteluun.

Toimenpiteet

- Toimimme alueellisissa verkostoissa ja työryhmissä sekä tapaamme oman alueen päättäjiä ja rahoittajia.
- Edistämme Marttaliitossa määriteltyjä eduskuntavaalitavoitteita ja kannustamme marttoja äänestämään.

Marttajärjestön menestyksen avaimet

Haluamme, että marttajärjestö säilyy elinvoimaisena ja toimintakykyisenä myös tulevaisuudessa ja toimintaympäristön merkittävässä muutoksissa. Muutosprosessi varmistaa, että Martat toimivat tulevaisuudessa-kin alueellisena ja valtakunnallisena järjestönä. Hyviä alueellisia ratkaisuja voidaan levittää muille alueille. Kansalaistoiminta eli marittailu yhdistyksissä ja ammatillinen neuvonta jatkuvat ympäri Suomen.

Vuonna 2023 aloitetuissa Marttajärjestön menestyksen avaimet -prosessissa on arvioitu koko järjestön toimintatapoja, resursseja, johtamista ja rakenteita. Muutosprosessissa tehdyt valinnat ja päätökset ohjaavat toimintaa ja vaikuttavat toimenpiteisiin, joilla haluttu tulevaisuus voidaan aikaansaada.

Muutosprosessi toteutetaan yhdessä marttapiirien, marttayhdistysten ja Marttaliiton luottamus- ja toimihenkilöiden kanssa.

Tavoitteet

- Marttajärjestö on elinvoimainen tulevaisuudessa, sen toimintaedellytykset paranevat ja toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus vahvistuu.
- Marttajärjestön toimintatavat, resurssit, johtaminen ja rakenteet vastaavat tämän hetken ja tulevaisuuden tarpeita.
- Menestyksen avaimet -muutosprosessissa päätettyjen ja linjattujen asioiden toteutus jatkuu.

Toimenpiteet

- Toimintaa suunnataan liitossa ja piireissä muutosprosessissa tehtävien valintojen ja päätösten mukaisesti.
- Laadimme tiekartat ja muutospolut sovittujen asioiden toteuttamiseksi.
- Otamme käyttöön uusia toimintatapoja ja kehitämme edelleen toimivia malleja.
- Teemme tarvittaessa muutoksia organisaatioomme.
- Seuraamme ja arvioimme päätettyjen toimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta.

Yhteistyö ja osaaminen voimavarana

Haluamme marttajärjestön olevan arvostettu organisaatio, jossa osaavat ja motivoituneet luottamushenkilöt, muut vapaaehtoiset ja työntekijät toimivat yhteistyössä asetettujen päämäärien edistämiseksi.

Tavoitteet

- Marttajärjestön henkilöstö ja vapaaehtoiset tuntevat järjestön strategian ja heillä on valmiudet toteuttaa sen arvoja ja tavoitteita toiminnan kaikilla osa-alueilla.
- Koko järjestö toimii yhteistyössä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Luomme avoimella vuorovaikutuksella ja yhteiskehittämisellä toimintakulttuuria, jossa työskennellään yhteisten päämäärien saavuttamiseksi tavoitteellisesti ja yhteisiä toimintatapoja noudattaen.
- Tietohallinnon työvälineiden ja viestinnän osaamista parannetaan kaikkien toimijaryhmien osalta.
- Marttajärjestö on haluttu työpaikka ja niin liitossa kuin piireissäkin työskentelee sitoutuneita ammattilaisia.
- Marttajärjestö on yhdenvertainen työpaikka, joka tarjoaa työskentelymahdollisuuksia erilaisille ja erilaisissa elämäntilanteissa oleville henkilöille.

Toimenpiteet

- Toimenkuvat sekä toimi- ja päätösvaltuudet ovat selkeät.

- Henkilöstökoulutukset ja yhteiskehittämispäivät vahvistavat henkilöstön osaamista ja toiminnan ja sen sisältöjen kehittämistä yhdessä.
- Liitto järjestää asiantuntijoille koulutus- ja kehittämispäiviä ja kuukausittaisia etätapaamisia. Piirin asiantuntijat osallistuvat. Tapahtumat mahdollistavat kokemusten ja osaamisen jakamisen. Ne tukevat valmiuksia neuvoo, ohjata ja tukea asiakkaita sekä lisäävät sisällöllistä osaamista.
- Tuemme asiantuntijoiden digitaalisten taitojen vahvistumista sekä pedagogista ja sisällöllistä osaamista.
- Pidämme huolta henkilöstön työhyvinvoinnista ja työterveydestä.

Talous mahdollistaa toiminnan

Toimintaedellytyksemme turvataan pitämällä talous tasapainossa pitkäjänteisesti siten, että toimintakulut eivät ylitä tuottojen määrää.

Tavoitteet

- Talous on tasapainossa.
- Rahoituspohjaa laajennetaan.
- Toiminnan kustannustehokkuutta parannetaan.

Toimenpiteet

- Laaditaan realistinen talousarvio, jonka toteutumista varmistetaan kurinalaisella talouden hoidolla ja säännöllisellä raportoinnilla.
- Kirjanpito on ajantasaista ja tilinpäätökset moitteettomia.
- Taloudesta raportoidaan hallitukselle sovitulla jaksotuksella.
- Ulkopuolisen hankerahoituksen määrää kasvatetaan.
- Kurssitoiminnan määrää kasvatetaan ja neuvontapalveluiden myyntiä tehostetaan.
- Varainhankinnan ja asiakasmaksullisen toiminnan osuutta kasvatetaan jatkamalla palvelujen tuoteistamista ja lisäämällä palvelujen tarjontaa.

Mittarit

Marttajärjestön toimintaa ja strategian toteutumista mitataan strategiamittareilla. Vuoden 2026 toiminnalle on määriteltä ydinmittarit. Lisäksi järjestöllä on toimintakohtaisia mittareita. Erillisavustuksilla on niihin erikseen kirjatut määrälliset ja laadulliset tavoitteensa, joita seurataan ja raportoidaan.

Vuoden 2027 ydinmittarit ovat:

- Ihmisten tavoittamisen mittarit:
Kasvokkaiseen ja digitaaliseen neuvontaan osallistuvien määrä. Tavoitetaso: 130 000.
Medianäkyvyys: somekanavien seuraajien määrä kasvaa: facebook 2800, IG 900
toimituksellinen media 300 osumaa, 10 miljoonaa lukijaa/katsojaa
Lähi- ja etäneuvontaan osallistuvien määrä. Tavoitetaso piirissä: 7 000.
- Neuvonnan valtakunnalliset yleiset ja yhteiset laatumittarit (Tavoitetaso 4/5)
  - Uteliaisuuden herääminen kestäviä valintoja kohtaan: Tilaisuus lisäsi kiinnostustani ympäristöstävällisempien valintojen tekoon arjessa.
  - Tietojen ja taitojen saaminen kestävään ja toimivaan arkeen: Opin uusia asioita. Toiminta oli minulle hyödyllistä. Aion kokeilla tilaisuudessa oppimaani kotona.
  - Ilahtuminen: Tilaisuus ilahdutti ja virkisti minua.

- Positiivinen asiakaskokemus: Koin, että toiminnassa kaikkia kohdeltiin reilusti. Suositteaisin toimintaa muille. Arvosana toiminnasta.
- Valtakunnalliset järjestötoiminnan mittarit ohjaavat piirin järjestötoiminnan toteutusta:
  - Jäsentyttyväisyys kasvaa. Tavoitetaso: Jäsenkyselyssä marttatoimintaa suosittlevien määrä kasvaa, oman yhdistyksen toimintaa suosittlevien määrä kasvaa.
  - Yhdistysten toiminta on innostavaa ja kiinnostavaa. Siihen halutaan tulla mukaan ja siinä halutaan pysyä mukana. Tavoitetaso: Jäsenkyselyssä jäsenet kokevat toiminnan innostavana ja kiinnostavana 4/5.
  - Jäsenmäärä. Tavoitetaso: Liittyneiden määrä kasvaa. Eronneita on vähemmän kuin liittyneitä. Liittyvät ovat nuorempia kuin jäsenet keskimäärin ja työikäisten jäsenten määrä kasvaa.
  - Yhdistysten hallinnon helpottaminen ja sujuvoittaminen. Tavoitetaso: Yhdistyskyselyssä hallinnon helppona ja sujuvana kokevien määrä kasvaa.

Tapahtumakalenteri

Tammi- helmikuu	Marttojen avoimet ovet
5.–11.4.	Marttailuviikko välittää ruokaperinnettä
23.4.	Vuosiseminaari
24.4.	Marttaliiton vuosikokous
10.–16.5.	Marttojen roskakävely
26.7.	Martan päivä
28.8.	Valtakunnallinen sienipäivä, josta alkavat sieniviikot
9.9.	Maailman suurin marttailta on puutarhajuhlat
Lokakuu	Lokakuu on puurokuu

Marttaliitto, piirit ja yhdistykset osallistuvat vuoden aikana myös muihin tapahtumiin, teemaviikkoihin ja messuille.